

THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK

III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

Edited by - Editör

Prof. Dr. OKTAY BELLİ

**"THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK"
"III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU",**

Ağrı Valiliği ve İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin Ev Sahipliğinde, İstanbul Üniversitesi'nin de birlikte düzenlediği organizasyonu ile 12-14 Ekim 2010 Tarihleri Arasında Ağrı'da İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde Nezahat Çeçen Konferans Salonu'nda Gerçekleştirilmiştir.

© Yayın Hakları
Prof. Dr. Oktay BELLİ

İç Tasarım ve Uygulama
Burhan Maden

Ön ve Arka Kapak Resimleri
Z.Z.Acar, M.Lortoğlu, S.Ünsal, E.M.Bulut,O.Belli

Kapak Tasarımı ve Uygulama
Nil Nihan Bilkay

Düzeltili
Güzin Sühran Belli

Yapım
Doğuş Matbaacılık
Kağızman Caddesi No:42 - Ağrı Tel: 0472 215 10 10

Baskı ve Cilt
ATÖLYE OFSET
İmamçesme Caddesi Tomurcuk Sokak No: 9/A
Seyrantepe – Şişli – İSTANBUL
Tel: 0212 – 332 06 02 – Fax : 0212 – 332 06 01
www.atolyeofset.com.tr

İlk Basım 2011 İSTANBUL

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları Nr.6
Tüm Hakları Saklıdır. Kaynak Belirtmek Koşulu ile Yararlanılabilir.
ISBN : 978-605-89373-5-2

Bu Kitap Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin Maddi Katkılarıyla Bastırılmıştır.
Kitapta Yer Alan Makalelerin Her Türlü Bilimsel ve Yasal Sorumluluğu,
Yazarlarına Aittir.

HZ. NUH'UN GEMİSİ'NİN AĞRI DAĞI ÜZERİNDE BULUNDUĞU KONUSUNDA HALK OZANLARININ YAZMIŞ OLDUĞU ŞİİRLER

Oktay BELLİ*

GİRİŞ

Eski çağ'dan günümüze değin gizemini koruyan en önemli olaylardan biri de, Nuh Tufanı ve Hz. Nuh'un yapmış olduğu geminin içindekilerle birlikte nereye oturduğu konusudur. Konunun hemen her çağda öneminden hiçbir şey kaybetmeden güncelliğini korumasında, Nuh Tufanı'nın üç büyük dini temsil eden kutsal kitaplardan Tevrat, İncil ve Kuran-ı Kerim'de anlatılmış olmasıdır. En ayrıntılı anlatım Tevrat'ta, en doğru anlatım ise kutsal kitabımız Kuran-ı Kerim'de bulunmaktadır.

Tufan olayı yalnızca meydana geldiği dönem ile sınırlı kalmamış, hemen her dönemde efsanelere konu olmuştur. Öyle ki yeryüzünde en geniş coğrafi bölgeye yayılan efsanelerin başında, Tufan Efsanesi gelmektedir. Bu efsanede konu aynı olmasına karşın, farklı isimler altında kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Efsanenin en yaygın olduğu coğrafi bölge, olayın geçtiği yer olan Mezopotamya'dır. Sümer, Assur ve Babil toplumlarında çivi yazısına geçirilen bu özgün efsane, daha sonra Greklere, Britanya'nın Galler Bölgesi ile İskandinavya'ya, Hindistan

ve Çin efsanelerine farklı versiyon ve isimler ile girmiştir.

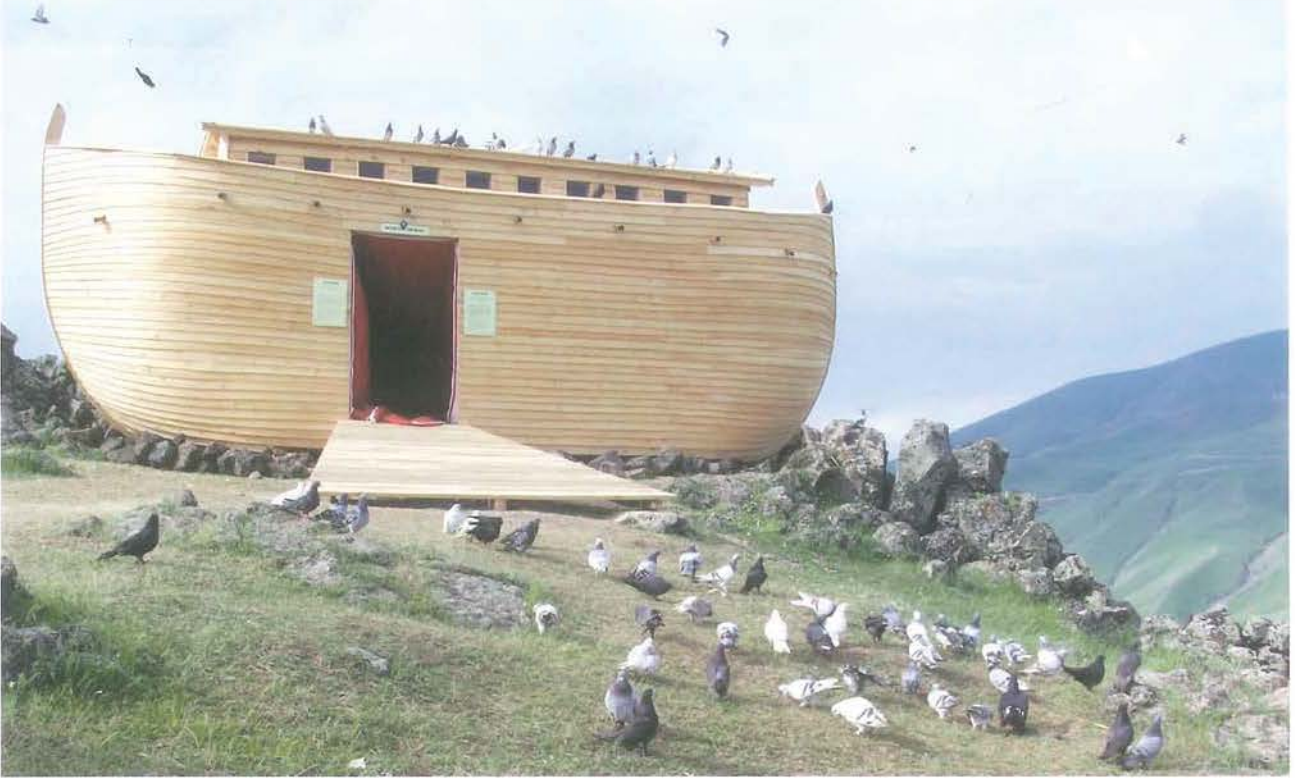
Kutsal kitaplar ve birçok tarihsel kaynak, tufan olayı ve Hz. Nuh'un Gemisi'nden söz etmesine karşın, geminin içindeki canlılar ile birlikte nerede karaya oturduğu yer konusunda verilen bilgiler birbirini tutmamaktadır. Bu yüzden Hz. Nuh'un Gemisi'nin nerede olabileceği konusundaki araştırmalar, günümüze kadar aralıksız devam etmektedir. İslam Dini'nin ana kaynağını oluşturan Kuran-ı Kerim'in Hud Suresi, 44. ayetinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin Cudi Dağı üzerine oturduğu şu şekilde ifade edilmektedir:

"Sular çekildi, iş bitirildi, gemi de Cudi Dağı üzerine oturdu."

Ayetin yanı sıra, hadiste de Hz. Nuh'un Gemisi'nin Cudi Dağı üzerine oturduğu şu şekilde anlatılmaktadır;

"Resulullah bir gurup Yahudiye uğradı. Aşura günü oruç tutuyorlardı. Bu oruç neyin nesidir diye sordu. Denildi ki, bugün Allah'ın Musa ve İsrail Oğulları'nı boğulmaktan kurtardığı, Firavun'un boğulduğu, geminin Cudi'ye oturduğu, Allah'a şükretmek için Nuh ile Musa'nın oruç tuttukları

* Prof. Dr. Oktay BELLİ, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi, 34134, İstanbul- TÜRKİYE, e-posta: oktaybelli@oktaybelli.net obelli@hotmail.com obelli@istanbul.edu.tr

Greenpeace üyeleri tarafından sembolik olarak yapılan Nuh'un Gemisi, Korhan Yaylası (Z. Z. Acar).

gündür. Nebi, Ben Musa'ya ve bu günün orucuna daha fazla layıkım dedi ve o gün ashabına oruç tutulmasını emretti."

Ünlü Arap coğrafyacı Yakut el-Hamavi de, 1228 yılında arapçaya çevirdiği Tevrat'ın bir nüshasında, Nuh Tufanı ile ilgili şu bilgiyi aktarmaktadır:

"Gemi, tufanın yedinci ayının on yedinci gününde Cudi'ye oturdu."

Bir müfessir olan Katade ise, 735 yılında Hz. Nuh'un Gemisi ile ilgili şunları yazmaktadır:

"Allah Nuh'un Gemisi'ni ibret olsun diye Cezire'de bulunan Cudi'ye oturttu. Ta ki ümmetin ilkleri (önce İslamiyet'i benimseyenler) onu gördü..."

Cudi Dağı dışında Hz. Nuh'un Gemisi'nin, Hari Ararat Dağları (Dağlık Ararat) üzerine oturduğu konusunda bilgi veren ikinci önemli kaynak ise, kutsal kitap Tevrat'taki bilgidir. Tevrat'ta (Tekvin, VIII. 4) Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ararat Dağları üzerine oturduğu şu şekilde ifade edilmektedir:

"...ve Gemi yedinci ayda, ayın on yedinci gününde Ararat Dağları üzerine oturdu..."

Süryani Tevrat – Tekvin VIII./ IV'ün hem Aramice, hem de Süryanice tercümeleleri, Hz. Nuh'un Gemisi'nin "Ture Kardü Dağları"na (Dağlık Urartu Bölgesi) indiğini belirtmektedir.

Birçok araştırmacı, Cudi Dağını, Ağrı Dağı ile özdeşleştirmektedir. Örneğin, Ağrı Dağı'nın kuzeybatı eteğinde ve Doğubayazıt yakınlarındaki Üzengili (eski Maşar) Köyü yakınlarındaki "Cudi Tepesi" bulunmaktadır. Hatta günümüzde bile bölge halkının büyük bir kısmı, Üzengili Köyü yakınlarındaki büyük bir gemiye benzer oluşumun, Hz. Nuh'un Gemisi'nin kalıntısı olduğuna inanmaktadır.

İlginçtir ki binlerce yıl boyunca İranlılar görkemli Ağrı Dağı'nı, "Nuh'un Dağı" anlamına gelen "Kuh-i Nuh" olarak adlandırmaktadır.

Yüzlerce yıldan beri Ağrı Dağı Bölgesi'nin yanı sıra, Kafkasya, Nahçıvan, Azerbaycan ve İran Bölgesi'nde yaşayan milyonlarca insan, Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı üzerinde

bulunduğuna inanmaktadır. Bölge halkı arasındaki yaygın olan inanişaya göre; Tanrı bu kutsal geminin insanlar tarafından görülmesini ve zarar verilmesini istemediğinden, onu buzlar altında saklamaktadır.

ŞİİRLER

Hz. Nuh'un Gemisi'nin kutsal Ağrı Dağı üzerinde bulunduğu inancı, bölge halkının öykü ve söylencelerinin yanı sıra, şiirlerine de konu olmuştur. Bu konuda yalnızca Anadolu'da değil, İran, Nahçıvan ve Azerbaycan'da da çok sayıda şiir yazılmıştır. 1840 yılında Azerbaycan'ın halk şairlerinden Gızılvenkli Aşık Ali(1801-1911), yazmış olduğu "Ağrı Dağı" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi ve Peygamber Çeşmesi'nin Ağrı Dağı'nda olduğunu şu dizeler ile anlatmaktadır:

Gör nece hoş gelib cennetin bağı

*Neçe kapısı var, neçe otağı,
Nuh Gemisi, Peygamberin bulağı
Neçe nişaneler var Ağrı Dağı*

Azerbaycan'ın ünlü ozanlarından Göğceli Aşık Elesker, yazmış olduğu "Galdı ki Galdı" adlı şiirinde, Hz. Nuh' un kıyametinin ve nişanesinin Ağrı Dağı'nda kaldığını, şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Durur nişanesi Ağrı Dağı'nda
Nuh'un gıyameti galdı ki; galdı.
Yarı tereggidi, yarı tenezziil
Çohunun gısmeti galdı ki kaldı.*

Azerbaycan Halk Edebiyatı'nın ünlü şairlerinden Mehmed Aras yazmış olduğu "Ağrı Dağı ile Görüş" adlı şiirinde, Ağrı Dağı'nın zirvesinin Nuh Tufanı'na tanık olduğunu, güneşin buradan doğup battığını ve temizliğin unvanı Ağrı Dağı olduğunu şu dizelerle anlatmaktadır:

Büyük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

Büyük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

*Başım üstde hele Nuh'un Tufanı
Gar uçgunu üşündürür insanı,
Senin zirven temizliğin unvanı,
Sen de doğur, doğru Zöhre, doğru tan*

Ünlü ozan Ahmet Muhip Dıranas, "Ağrı" adlı şiirinde, Ağrı Dağı'nı göklerde demirli bir gemiye benzeterek, Nuh Tufanı Efsanesi'nin burada geçtiğini şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Hayal arkasında boş çırpınışların
Sen uygun bir vakit gelince rüzgarın
Sonsuzluğa doğru kalkacak sihirli
Bir gemi gibisin göklerde demirli
Ve bir rıhtımda bekleyen tek yolcu
Düşüncemizin en haksız, en korkuncu*

Ozan Ahmet Muhip Dıranas, "Ağrı" adlı başka şiirinde, Nuh Tufanı'nı betimlemekte ve yüce Ağrı Dağı'nı bir kurtuluş olarak görmektedir:

*Rüzgarlarla başladı sonsuzluk gemisi
Önünde köpürüp şahlanmada engin
Yolcusu olduğum nihayetsizliğin
Bir ucu Allah da ve sende bir ucu*

*Başlıyor serüvenlerin en korkuncu
Gökyüzüne doğru yürüyen yer yüzü
Barıştıran sınır gece ile gündüzü
Ey sonuca doğru ilk içten gelen dağ
Göğü perde perde delip yükselen dağ*

Kars – Iğdır Bölgesi'nin ünlü halk bilim uzmanı ve ozanı Cafer Akyol da Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı üzerinde bulunduğunu "Sen Ağrı Dağım" adlı şiirinde şu dizelerle anlatmaktadır:

*Doyumsuz güzelliğin o asil duruşun
Zirvende özel konuğu Hz. Nuh'un
Iğdır Ovası'nda güneş gibi duruşun
Kurulmuşsun asaletinle sen Ağrı Dağım.*

Ozan Atilla Adsoy, Ağrı Dağı'nın Hz. Nuh'a memleket olduğu söylencesini, yazmış olduğu "Ağrı Dağı" adlı şiirinde şu dizelerle belirtmektedir:

*Bir yanın Iğdır, bir yanın Doğubayazıt
İshak Paşa'dan görünür güllerin demet
Bir rivayet der ki Hz. Nuh'a olmuşsun memleket
Ne sevodalara kucak açtın âşıklar buldu medet.*

Ozan Nusret Turan da, "Ağrı Dağı" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı'nda yattığını şu dizelerle dile getirmektedir:

*Nuh Gemisi onda yatar,
Yabancılar gelir bakar,
Toprağı var dekar dekar,
Berekettir Ağrı Dağı.*

Ünlü ozan Cemal Yaşar, Ağrı Dağı'nın eteklerindeki Ortadirek Köyü İlkokulu'nda yanan öğrencisi Volkan'ı kurtarmak için canlarını veren Aysun ve Burçin öğretmenler için yazmış olduğu *Ağıtı*'nda, Ağrı Dağı'nın bu acı karşısında karlarını eriterek oluk oluk kan akıttığını ve buzullar altındaki Hz. Nuh'un Gemisi'nin bile harekete geçtiğini şu ölümsüz dizelerle anlatmaktadır:

*...Bakın hele bakın,
Bakın, bakın, bakın,
Ağrı Dağı'nın
Doruklarına bakın;
Nasıl da eritmiş karlarını.
Oluk oluk kan akıyor,
Savrulur dumanlar,
Gökyüzünde bulutlar,
Bakın, bakın!*

*Nasıl da gözyaşı döküyor.
Bakın hele bakın, bakın;
Aras'ın sularına bakın,
Hz. Nuh'un Gemisi,
Nasıl da ayaklanmış geliyor!
Ben bir çocuğum,
Bir öğretmenimi yitirdim,
Arkadaşımı yitirdim,
Ben artık çileliyim.
Bakın hele bakın;
Büyük Ağrı ve küçük Ağrı'ya
Nasıl da volkan volkan patlıyor
Elele, omuz omuza
Görmüyor musunuz?
Nasıl da karlara bürünmüş
Hani nerde o yeşil ovalar?
Hani nerde o çiçekli ağaçlar?
Ben öğretmenimi yitirdim,
Ben kış, o bahardı,
Baharım gelmeyecek artık.
Ben gece, o gündüzdü,
Gündüzüm dönmeyecek artık
Ben toprak, o suyumdu
Suyum kurudu artık...*

Türkiye-İran sınırından Büyük ve Küçük Ağrı Dağı'nın görünümü (Z. Z. Acar).

Büyük ve Küçük Ağrı dağları (Z. Z. Acar)

Halk arasında yüzlerce yıldan beri anlatılan bir başka söylence, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Allahuekber, Süphan ve Ağrı Dağı adlarının Hz. Nuh tarafından verildiği konusundadır. Birbirine yakın olan bu üç dağ da, yüzlerce yıldan beri efsanelere konu olmuştur. Halkın bu üç dağın isminin Hz. Nuh tarafından verildiğine inanması, bizim için çok önemlidir. Ünlü ozan Gürsoy Solmaz da, bu söylenceyi şiirinde şu şekilde dile getirmektedir:

Allahuekber – Süphan – Ağrı Dağı
Çakılınca bir zirveye gemisi,
---Allahuekber dedi, kurtuldu ol Nuh...
Yola devam etti, şaştı kimisi,
Bir daha takıldı, irkildi ol Nuh...

-Ya Süphan, diyince selamet buldu,
Ne meşakat çıktı, ne de yoruldu,
Tufan denizinde durdu, duruldu,
Günah kefesinde, tartıldı ol Nuh...

Nihayet imanla çoşunca bağı,

Sıtk-ı yürek ile eyledi çağrı,
Bir dağa takıldı, geminin böğrü,
-Ne ağır dağ, diye sarsıldı ol Nuh...

Rivayeti böyle diyen erenler,
İlk dağın adını Allahuekber,
Ötekine Süphan, Son ki Ağrı, der;
Söylerler: - Dediğin tutuldu ol Nuh...

Biri Kars, biri Van, biri Ağrı'da,
Yükselen bu dağlar, bize çağrıda
Derler ki: -doğru bulun eğride
Bu sır perdesi ile örtüldü ol Nuh.

Ozan Nazım Kocabaş, yazmış olduğu "Süphan Dağı" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı'ndan önce Süphan Dağı'nın zirvesine çarptığı söylencesini şu anlam dolu dizeler ile anlatmaktadır:

Nuh'un Gemisi'ne vurdun başını,
Saçmışsın çevreye siyah taşını,
Her canlı çekemez çetin kışını,
Dondurur insanı can Süphan Dağı.

Âşık Gürkani mahlasıyla şiir yazan ozan Enver Gürkan, yazmış olduğu "*Süphan Dağı*" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin Süphan Dağı'na çarptığı söylencesini şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Dön bu yana Süphan Dağı,
Niçin orda tek durursun?
Nuh'tan beri nöbet sende,
Şükür yüzü pak durursun.*

Değerli meslektaşım Müzahir Kılıç yazmış olduğu "*Kadim Misafir – Ağrı Dağı*" adlı şiirinde, bölgede Nuh Nebi'den sonra uygarlığın kurulduğunu şu şekilde anlatmaktadır:

*Kadim Misafir – Ağrı Dağı
Ey güzel yurdumun en yüce dağı.
Gelinlik giymiş de oturmuş duvağı.
Beyazıt şehrinin gözü, kulağı.*

Gönüller tahtında kadim misafir.

*Bir aşına dosttur: tipi ve boran.
Soğuk, nefesleri kasıp kavuran.
Nuh Nebi'den sonra kuruldu devran.
Tarih toprağında kadim misafir.*

*Ağarmış saçların, yaşından belli.
Bir donuk suratsın, kışından belli.
Sen de sevdalısın, eşinden belli.
Sevgi toprağında kadim misafir.*

Değerli hemşehrim Sait Küçük yazmış olduğu "*Ağrı Dağı*" adlı şiirinde, dağların sultanı Ağrı Dağı'nın Nuh Tufanı olayına tanık olduğunu ve Nuh'un Gemisi'nden izlerin bulunduğunu şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

Büyük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

Büyük ve Küçük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

Ağrı Dağı

*Yükseklerden nazlı nazlı bakarsın.
Dağlar sultanısın sen Ağrı Dağı.
Aşıkları sevdan ile saklarsın.
Dertler dermanısın sen Ağrı Dağı.*

*Bu yerlerde yoktur senden yücresi.
Doruğuna çıkmak ister nicesi.
Özlemine çeker genci kocası.
Canlar cananınsın sen Ağrı Dağı.*

*Peygamberler Dağısın ıspatı Teorat.
Adına denilmiş Hari Ararat.
Her türlü canlıya germişsin kanat.
Keremler kanısın sen Ağrı Dağı.*

*Nuh'un Gemisi'nden izler var sende.
Gönüller var sende gözler var sende.
Burnu hırızmalı kızlar var sende.
Aşkın fermanısın sen Ağrı Dağı.*

*Adaklar adanan Tanrılı Dağsın.
Medeniyet ekseninde bir bağsın.
Nice kavimlere yeşil yaylasın.
Mertlik harmanısın sen Ağrı Dağı.*

*Gözlerin şahittir Nuh Tufanı'na.
Pek yakışmış küçük Ağrı yanına.
Hiçbir dağ yetmez senin ününe.
Tarih destanınsın sen Ağrı Dağı.*

*Birçok uygarlığa beşik olmuşsun.
Huri, Urartu'yu yola salmışsın.
Selçukludan ağrı adını almışsın.
Hanlar nişanınsın sen Ağrı Dağı.*

*Bir süslü gelinsin telli duvaklı .
Buluttan perçemli kardan yanaklı.
Kutsallığın vardır kurban sunaklı.
Tanrı ihsanınsın sen Ağrı Dağı.*

*Nasip olsa çıkıp gelsen sen bana.
İçsen sulardan hep kana kana.
İki bacı yatarsınız yan yana.
Kardeş mekanısın sen Ağrı Dağı.*

*Miskini aşkınla çoşar söyleşir.
Nimetinden her bir canlı paylaşır.
Etrafında koç yiğitler eyleşir.
Yiğit meydanısın sen Ağrı Dağı.*

Ünlü ozan Sait Küçük, "Ağrı Dağı" adlı bir başka şiirinde ise, gizemli ve sır tutan Ağrı Dağı'nın tepesinde Hz. Nuh'un Gemisi'nin yattığını şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Ağrı Dağı kar tutar.
Gizemlidir sır tutar.
Bulutlu tepesinde,
Nuh'un Gemisi yatar.*

Kars – Kağızman yöresinin ünlü ozanı Serhatlı Lemın Gülderen, yazmış olduğu "Ağrı Dağı'nda" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin

Ağrı Dağı'nın zirvesine oturmuş olduğunu şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Oturmuş zirveye Nuh'un Gemisi,
Medeniyet vardır Ağrı Dağı'nda,
Karlı başı yüceldikçe yücelmiş,
Bir zerafet vardır Ağrı Dağı'nda.*

Ağrı Bölgesi'nin yetiştirmiş olduğu değerli araştırmacı, yazar ve ozan İsmet Alpaslan, yazmış olduğu "Gönlümüz Ağrı'ca" adlı şiirinde, Ağrı Dağı'nda bulunan Nuh'un Gemisi'nin aranıp bulunmasını ve eski haliyle kalmamasını, şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Günler geçsin, mevsimler geçsin,
Başı boş dumanlar içinde,
Nuh gemisini ara-dur ,
Kalmasın eski haliyle, yine o biçimde.*

İsmet Alpaslan, yazmış olduğu "Ağrı'ya" adlı şiirinde, sahilsiz bir denizden yanaşan Nuh'un Gemisi'nin demir atmadan Ağrı Dağı'na

Büyük Ağrı Dağı (S. Ünsal)

Büyük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

oturduğunu felsefe anlamlı şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Başında bir gelinlik, gök kucacağında, altında yer.
Nuh yanaştı sahilsiz bir denizden, atmadan demir.
Dağ deyince sen, sen deyince dağ akla gelen ikiz,
Bizim dilde yüceliğine destanlı yiğit denir.*

Ünlü ozan İsmet Alpaslan, yazmış olduğu "Gitmek" adlı bir başka şiirinde, sonsuzluğa doğru yükselen kutsal Ağrı Dağı'nı, Nuh'un Gemisi'nin bile aşamadığını şu anlam dolu dizeler ile anlatmaktadır:

*Rüzgarda gam türküsü söyler bir meçhul gemi,
Ne Nuh aştı, ne başının örtüsü eridi.
Ey sonsuzluğa yükselip asi olan dağ.
Del gök perdeleri, al götür göklere beni.*

İsmet Alpaslan yazmış olduğu "Doğubeyazıt" adlı şiirinde ise, Doğubayazıt'ın doğal, kültürel, yerel ve ekonomik zenginlikleri arasında, Hz. Nuh'un Gemisi, İshak Paşa Sarayı ve Ağrı

Dağı'nın hemen her şeyin üzerinde bulunduğunu, şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Nuh'un Gemisi, Saray, Ağrı Dağı baş olur;
Her mevsim turist gelir, gözü gönü hoş olur...
Japon, Çin, İran malı bulunur türlü türlü;
Pasajlarını gezip gören elbet serhoş olur...*

Değerli ozan Rifat Aras, yazmış olduğu "Ağrı Dağı'na Sesleniş" adlı şiirinde, yüce Ağrı Dağı'nın tufan dalgalarında bile insanların yaralarına merhem olduğunu şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Sen canı kurban deyip, baş üstünde yer verdin;
Tufan dalgalarında, nur yüklü bulutlara.
Sen engin yüreğinden gül derdin, lale derdin;
Merhem eyledin sürdün, kanayan umutlara.*

Ozan Sami Çiftçi, yazmış olduğu "Ağrı Dağı Efsanesi" adlı şiirinde, Nuh'un Gemisi mekanının Ağrı Dağı'nda olduğunu şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Ağrı Dağı bir efsanedir.
Nuh'un Gemisi'nin mekanı Ağrı Dağı.
Ağrı Dağı küçüğünü besler kucaklarında,
Bir bey gibi etrafını selamlar gündüz – gece.*

Ozan Zeki Ömer Defne, yazmış olduğu "**Ağrı'lar**" adlı şiirinde, yüzyıllar boyunca dünyanın aradığı Nuh'un Gemisi'nin nerede bulunduğunu kendisine söylemesi için kutsal Ağrı Dağı'na adeta yalvarmaktadır:

*Yüzyıllardır dünyanın aradığı bir gemin varmış,
Nuh'un olam, şu bana deyiver neredeliğin Ağrı.*

Ozan Niyazi Sabri Ergül, yazmış olduğu "**Ağrı Dağı ve Efsaneleri**" adlı şiirinde, tufanın Ağrı Dağı'nda dindiğini ve Hz. Nuh ile birlikte tüm canlıların Ağrı Dağı'nda karaya indiğini şu güzel dizeler ile anlatmaktadır:

*Bir başka efsane de, tufan ki sende diner...
Nuh, bütün canlılarla sende karaya iner.
Yeni baştan yayılır dünyaya hayat yer yer...
Sende daha yükseler dualar Ağrı Dağı...*

Ozan Azmi Güleç, yazmış olduğu "**Ağrı Dağı**" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin yeniden eğilmemiş Ağrı Dağı'nın zirvesine oturmasını, şu dizelerle anlatmaktadır:

*Mevsimce bulutlar dolandır gölgesine.
İnsan eli sanki değmemiş zirvesine.
Çıksın dilerim Hazret-i Nuh'un Gemisi.
Çıksın yeniden eğilmemiş zirvesine.*

Behmani mahlasıyla yazan ozan Bahmani İşlek, yazmış olduğu "**Ağrı Dağı**" adlı şiirinde, Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı üzerinde kaldığını, şu dizeler ile anlatmaktadır:

*Iğdır'dan Bayazıt'a kök salmıştır.
Nuh'un Gemisi üstünde kalmıştır.
Yücelikte kemalini bulmuştur.
Kenger, madımdır aşı Ağrı'nın.*

Gamgüder mahlasıyla yazan ozan A. Kadir Kılıç, yazmış olduğu "**Ağrı Dağı'na**" adlı şiirinde, Ağrı Dağı'nın adının Ararat'tan Ağrı'ya dönüştüğünü, Nuh'un Gemisi'ne durak olduğunu

Büyük ve Küçük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

Büyük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

ve bu gizemli sırrın çözümlenmesini, şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Asırlar öncesi volkanmış, sönmüş.
Hali malum geçmişiyile öğünmüş.
Adı Ararat'tan Ağrı'ya dönmüş.
Yazı, güzü, yok baharı Ağrı'nın.*

*Eteğin yemyeşil, doruğunsa ak.
Nuh'un Gemisi'ne olmuşsun durak.
Öyle bir rivayet söylenmekte bak.
Çözülse bu sırrı bari Ağrı'nın.*

Ozan Kamil Kılıç, yazmış olduğu "Ağrı Dağı" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un ilk durağının Ağrı olduğunu şu dizelerle anlatmaktadır:

*Nuh'a inananlar gemiye bindi.
Bir çok insanoğlu boğuldu, öldü.
Nuh'un ilk durağı Ağrı oldu.
Görmeye layıksın sen Ağrı Dağı.*

Azerbaycanlı ünlü ozan Ramiz Özler, yazmış olduğu "Ağrı – Aras" adlı şiirinde, Ağrı Dağı'nın Nuh Nebi'den daha eski yaşı olduğunu, bir adının Ararat, bir adının Ağrı olduğunu ve Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı'nda kurtulduğunu şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Ağır gayalarım möhkem daşım var,
Bulutdan yaylığım, karlı başım var;
Nuh Nebi'den daha köhne yaşım var.
Vetenimde men bir uca galayam
Kem bakan düşmene bil ki belayam.*

*Nuh Gemisi mende tabıbdı necat,
İmansıza kim verecek münacat,
Günahkara hayır, ihsan ne hacet.
Bir adım Ararat, bir adım Ağrı.
Menim için çarpar dağların bağı.*

Ünlü ozan Cezmi Yaşar Öztürk, yazmış olduğu "Ağrı Dağı" adlı şiirinde, Ağrı Dağı'nın Nuh Nebi'den kaldığını, şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Hey Ağrı Dağı'm, ağırlı dağım.
Nuh Nebi'den kalma dağım.
Seni bu gözler tanımaz.
Ben bilirim ben.*

Çok değerli ozan Ahmet Metin Şahin, yazmış olduğu "Ağrı Dağı'na Sual" adlı şiirinde, Nuh Nebi'nin Ağrı Dağı üzerindeki en güzel konak yerini tanrı emriyle seçtiğini, şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Korkar güz heybetten bakmaya bile.
Kendin büyük ismin yâde vesile.
Nuh Nebi böyle ya Tanrı emriyle.
Üstündeki en güzel konağı seçti.*

*Altta kaya, üstte çıkınca karsın
Tepene çıkmaya kimi ararsın?
Ben sana yar oldum, sen bana yarsın
Söyleyip Nuh Nebi, sonra mı göçtü.*

Ünlü ozan Ahmet Metin Şahin, yazmış olduğu “Ağrı Dağı’na” adlı şiirinde, Hz. Nuh Nebi ‘nin Ağrı Dağı üzerinde otağı kurduğunu ve dünyanın burada yepyeni bir huzura kavuştuğunu şu güzel cümlelerle anlatmaktadır:

*Bak Hazret-i Nuh üstüne kurmuş otağı,
Ermiş burada yep-yeni dünyaya huzur*

Çok değerli ozan Ahmet Tufan Şentürk, yazmış olduğu “Nuh’un Gemisi ve Biz (Atom Korkusu)” adlı şiirinde, tufanın kopmasının yakın olduğunu ve bu yüzden Hz. Nuh Nebi’nin yeniden arandığını ve Hz. Nuh’un Gemisi’nin Ağrı Dağı’ndaki buzlar içinde parça parça

durduğunu, anlam dolu şu güzel cümlelerle anlatmaktadır:

*Tufanın kopması yakın
Aranıyor Nuh-u Nebi
Ağrı dünyaya yayıldı
S.O.S., S.O.S., S.O.S.*

*Nuh’un Gemisi Ağrı’da
Nuh’un Gemisi buzlar içinde
Gemi parça parça
S.O.S., S.O.S., S.O.S.*

*Gemi, kırık dökük
Elimiz bağlı boynumuz büyük
Bizler içinde...
S.O.S., S.O.S., S.O.S.*

Ozan Tarık Tosun, yazmış olduğu “Atlastan Taşan Ağrı” adlı şiirinde, Hz. Nuh Nebi’nin gemisiyle Ağrı Dağı’nın kutlu, mutlu ve gururlu olduğunu, şu dizelerle anlatmaktadır:

*Nuh-i Nebi’de mihman, gemiyle kutlu Ağrı,
İslam coğrafyasında gururlu, mutlu Ağrı.*

Büyük ve Küçük Ağrı Dağı (M. Lortoğlu)

Büyük Ağrı Dağı (Z. Z. Acar)

Ozan Hüseyin Tuncer, yazmış olduğu “Ağrı” adlı şiirinde, Hz. Nuh’un Gemisi’ni Ağrı Dağı’nda bulunduğunu ve bu kutsal geminin Ağrı Dağı tarafından saklı tutulduğu için sürekli ağrı hissettiğini, bu ağrının geçmesi için dağın gemiyi insanlığa geri vermesini şu felsefe dolu dizelerle istemektedir:

*Ağrı Ağrı can Ağrı
Bağrım yanık, gör Ağrı
Nuh’un Gemisi sende
Bitsin artık ver Ağrı*

Ozan Aytaç Ünal, yazmış olduğu “Ağrı Dağı” adlı şiirinde, rivayete göre Hz. Nuh’un Gemisi’nin Ağrı Dağı üzerinde olduğunu şu dizelerle anlatmaktadır:

*Taç yaptın başına dumani, sisi.
Sende yüceleşir vatan sevgisi.
Rivayet, üstünde Nuh’un Gemisi.
Tam karşında Aras üzgün akıyor.*

Ozan Ali Taçalan, yazmış olduğu “Ağrı” adlı şiirinde, Ağrı Dağı’nın Hz. Nuh’un efsanesiyle ün yaptığını şu dizelerle anlatmaktadır:

*Nuh’un efsanesi ile
Ün yapmıştır Ağrı Dağı.
Dört bin metre çıkılınca
Kar kaplıdır solu, sağı.*

Ozan Sabri Tümkor, yazmış olduğu “Ağrı” adlı şiirinde, efsanelere göre Hz. Nuh’un Gemisi’nin Ağrı Dağı’nda olduğunu şu dizelerle anlatmaktadır:

*Başı karlı Ağrı Dağı,
Eteğinde Ağrı ili.
Nuh’un meşhur gemisinden,
Efsaneler söyler dili.*

Aşık Ahmet Yıldırım, yazmış olduğu “Ağrı Güzellemesi” adlı şiirinde, Ağrı Dağı’nın Hz. Nuh ile anıldığını, ikinci Adem’e yöre olduğunu ve Nuh’un Gemisi’ni Ağrı Dağı’nın buzullar altında sakladığını şu güzel dizeler ile anlatmaktadır:

*Hazret-i Nuh ile anılır adın.
İkinci Adem’e yöresin Ağrı.
Gemisini buzullarla sakladın.
Aleme mesajdır mirasın Ağrı.*

Ozan Nadide Yılmaz, yazmış olduğu "Ağrı" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı'nda saklı olduğunu, şu dizelerle anlatmaktadır:

*Nuh'un Gemisi saklı, çıkmaz;
Yiğit, sac kavurmasından bıkmaz
Doğubeyazıt Kalesi yıkılmaz;
Ağrı Dağı'nda erimez karlar*

Ağrı eski müftüsü Süleyman Yaşar, yazmış olduğu şiirinde, Nuh'un Gemisi efsanesinin Ağrı Dağı'yla bütünleştiğini ve dağın içinde bulunan ağrıyı, şu dizelerle anlatmaktadır:

*Dertli yaşar, dağında dağla yararı sende.
Ağrı Dağı içinde ne ağrısı bu sende.
Nuh'un Gemisi efsane İshak Sarayı sende.
Kayıptan sesler gelir, bilmem bu ne çağrısı.*

Ozan Yusuf Ergin, yazmış olduğu şiirinde, bazı insanların Ağrı Dağı'nda Kerem ile Aslı'yı

sorduğunu, bazı insanların da Hz. Nuh'un Gemisi'ni aradığını şu dizelerle anlatmaktadır:

*Yüzyıllardır zirven böyle dolu kar
Bir yanın yar, bir yanında ağyar;
Kimi sende Nuh'un Gemisi'ni arar
Kimi de Kerem'i, Aslı'yı sorar.*

İğdır Halk Merkezi Müdürü ozan Nevzat Turan, yazmış olduğu "Ağrı Dağı" adlı şiirinde, Hz. Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı'nda bulunduğunu ve dağın bunu sakladığını şu güzel dizelerle anlatmaktadır:

*Türkiye'nin tek incisi,
Göğsünde koyun sürüsü,
Sendedir Nuh'un Gemisi,
Gel saklama, Ağrı Dağı.*

Anı'den Büyük Ağrı Dağı'nın görünümü (Y. Öztürkkan)

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

- Acar, Z.Z. 2006 : *Her Yönüyle İçdir*, Ankara.
- Ağrı İl Yıllığı 1967 : *Ağrı İl Yıllığı*, Ağrı Valiliği, Ankara.
- Ağrı İl Yıllığı 1973 : *Ağrı İl Yıllığı*, Ağrı Valiliği, Ankara.
- Akyol, C. 2006 : “Gönül Penceresinden Bir Nefes”, *Serhat Kültür*, Temmuz – Ağustos, İstanbul, 25.
- Alpaslan, İ. 1982 : *Atatürk Yılında Ağrı*, Ankara.
- Alpaslan, İ. 1995 : *Her Yönüyle Ağrı*, Ankara.
- Alpaslan, İ. 1996 : *Şiirimizde Ağrı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, İstanbul.
- Alpaslan, İ. 2010 : *Ağrı Üzerine Şiirler*, İzmir.
- Araz, R. 2000 : “Ağrı Dağı’na Sesleniş”, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Ağustos, Ankara.
- Aslan, M. 1985 : *Erzurum’un Gediğine Varanda*, Bakü.
- Aşık Elesker 1987 : *Göçceli Aşık Elesker*, Ankara.
- Belli, O. 2005 : “I. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu”, *Bilim ve Ütopya* 136, İstanbul, 89.
- Belli, O.2006 : “Anadolu ve Dünyanın En Kutsal Dağı : Ağrı Dağı”, *Serhat Kültür*, Temmuz – Ağustos, İstanbul, 2 – 9.
- Belli, O. 2007a : “Anadolu’nun En Güzel ve Nazlı Gelini: Ağrı Dağı”, Kars, *II. Kent Kurultayı, Kafkasya’da Ortak Geleceğimiz*, (ed. O.Belli), İstanbul, 117 – 134.
- Belli, O. 2007b : “Tarih Boyunca Ağrı Dağı – Mount Ararat Throughout History”, *I. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu*, 07 – 11 Eylül 2005 Doğubayazıt – I. International Symposium of Mount Ararat and Noah’s Ark, 07 – 11 September 2005 Doğubayazıt, (ed. O.Belli), Doğubayazıt Kaymakamlığı Kültür Yayınları, Nr.2, Matbaa Çözümleri, İstanbul, 51-73.
- Belli, O. 2009 : “ Hz Nuh’un Gemisi’nin Ağrı Dağı Üzerinde Bulunduğu Konusunda Yazılan Şiirler” – “Poems Stating Noah’s Ark Lies on Mount Ararat”, *I. Uluslararası Türk Kültüründe Ağrı Dağı Sempozyumu*, 28 – 29 Haziran

2008 *Iğdır*, (ed. O. Belli), Atatürk Kültür Merkezi Yayını, No: 365, Ankara, 61-74.

- Çiftçi, S. 2006 : *Tutsak Özgürlük*, Ankara.
- Dartma, B. 2005 : *Dini, Tarihi ve Arkeolojik Veriler Bağlamında Nuh Tufanı*, Rağbet Yayınları, İstanbul.
- Defne, Z.Ö. 1989 : "Ağrı'lar", *Türk Dili*, sayı 456, Aralık, Ankara.
- Dıranas, A. M. 1974 : *Şiirler*, İstanbul.
- Dıranas, A. M. 1989 : "Ağrı Dağı", *Coğrafya Araştırmaları I. / 1*, Şubat, Ankara, 86-88.
- Dıranas, A. M. 1990 : *Şiirler*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Ergül, N.S. 1971 : *Üç Bahar*, Ankara.
- Felice, C. 1960 : *Dinler Tarihi* (çev. S. Tiryakioğlu), İstanbul.
- Günel, A. 1970 : *Türk Süryaniler Tarihi*, Diyarbakır.
- Heller, B. 1964 : "Nuh", *İslam Ansiklopedisi 9*, İstanbul, 344-346.
- Kılıç, K. 2002 : *Sevdamız Ağrı Dağı*, Iğdır Valiliği Yayını, İstanbul.
- Kırzioğlu, M.F. 1965 : "Ağrı Dağı Efsaneleri", *Türk Folklor Araştırmaları 193*, İstanbul, 3821-3824.
- İzbırak, R. 1981 : "Şırnak", *Türk Ansiklopedisi 30*, Ankara, 283.
- Kılıç, İ. 1987 : "Ağrı Dağı ve Hz. Nuh'un Gemisi", *Pancar*, 338.
- Kolcu, A. İ. 2004 : "Ahmet Muhip Dıranas'ın Ağrı Şiiri : Mekan – Metin İlişkisi", *Güneşin Doğduğu Yer: Doğubayazıt Sempozyumu*, (ed. O.Belli), İstanbul, 399-408.
- Konukçu, E. 2004 : "Tarihi Coğrafyada Bayezid", *Güneşin Doğduğu Yer: Doğubayazıt Sempozyumu*, (ed. O. Belli), İstanbul, 127-134.
- Küçük, S. 2008 : "Ağrı Dağı'nın Türk Kültürüne Katkısı – Contributions of Mount Ağrı to the Turkish Cult", *I. Türk Kültüründe Ağrı Dağı Sempozyumu*, (ed. O.Belli), Atatürk Kültür Merkezi, Ankara, 329-339.
- Özler, R. 1987 : "Ağrı – Aras", *Azerbaycan Dergisi*, sayı 262, Ekim – Aralık, 58-59.
- Öztürk, C.Y. 1969 : *Ezik Çizgiler*, Van.
- Sarbay, A. 1995 : "Nuh (a.s.) 'ın Gemisi Nerde?", *Tarih ve Medeniyet 16*, İstanbul, 60.
- Sarıçoğlu, E. 1999 : *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, Isparta.
- Streck, M. 1978 : "Ağrı Dağı (Ararat)", *İslam Ansiklopedisi I.*, İstanbul, 152-153.
- Streck, M. 1986 : "Cudi", *İslam Ansiklopedisi III.*, İstanbul, 223-224.
- Tanyu, H. 1988 : "Ağrı Dağı", *Diyanet İslam Ansiklopedisi I.*, İstanbul, 481.
- Tuncel, M. 1994 : "Doğubayazıt", *Diyanet İslam Ansiklopedisi 9*, İstanbul, 492-493.